

ogsaa om, at Capitalerne skulle være opsigelige, naar den nuværende Fæster ikke opfylder Conditionerne eller Betingelserne i Panteforskrivningen. Jeg skjøner saaledes ikke, at denne Bemærkning kan være nogen Indvending mod vort Ændringsforslag i Særdeleshed; thi det er dog vist, at det ikke vil være uanseligere, naar den nuværende Fæster dør, at skjøne, om Obligationernes Bestemmelser ere overtraadte, end det vil være at afgive et saadant Skøn, medens han lever, thi ogsaa i hans Levetid vil Capitalen være forfalden til Udbetaling, naar Obligationernes Bestemmelser ikke overholdes. Dersom vort Ændringsforslag antages, vil det væsentligste, som derved opnaaes, være, at der for Fæsterne ikke vil være nogen Tvivl om, naar de eller deres Efterladte faae deres Capitaler opsigte. Naar en Fæster tiltræder sin Gaard som Selveier, kan han dog umuligt vide, hvorlænge han vil være istand til at drive Gaarden. Naar han er Fæster, kan han afstaae den og faae en Afstaaelses-Godtgjørelse derfor, men, naar han er Selveier, maa han sælge den, naar han ikke længere kan vedblive at drive den. Men nu seer jeg ikke, hvorfor det skulde lægges ham til Last, at han eller hans Enke ikke længere er istand til at fortsætte Gaardens Drift, og hvad der fornemmelig har bevæget mig til at holde paa dette Ændringsforslag, er netop, at det er misligt at overlade Afgjørelsen af saadanne concrete Tilfælde til Finantsministeriet; thi selv om Finantsministeren vil gaae frem paa den meest samvittighedsfulde Maade, Noget, jeg naturligvis ikke betvivler, vil han dog aldrig være istand til at trænge ind i Detaillen af saadanne private Forhold, som foregaae langt borte fra ham, og som han kun kender af de Relationer, der gives ham igennem Embedsmændene, uden at disse Relationer have været sendte til de Paagjældendes Erklæringer, og uden at disse ere istand til at modsig eller bekræfte Rigtigheden af, hvad der indeholdes i saadanne Erklæringer. Dersom man lader § 5 staae, overgiver man de Fæstere, som man vil gjøre til Selveiere, aldeles til det blinde Tilfælde, af hvilke det vil afhænge, om Capitalerne i deres Eiendomme skulde opsiges eller ikke. Men det er det, som vi ingenlunde troe

er tiltraadeligt hverken for Sagen i sig selv eller paa Grund af den Stemning, som dette vil fremkalde med Hensyn til Lovens Antagelse.

Indenrigsministeren: Da denne Sag tidligere har været forhandlet mellem de forskjellige Ministerier, kan jeg ikke tilbageholde nogle Ættringer angaaende de to Punkter, som her have været Gjenstand for Discussion, og som jeg vel ikke anseer for at være af en saa særdeles stor Vigtighed, men som dog have en ikke ganske ringe Betydning, og hvor jeg fra Begyndelsen af for Indenrigsministeriets Vedkommende har været tilbøielig til at være Ansuesler, der nærme sig dem, der ere blevne forsvarede paa den ene Side af Mindretallet i Udvalget og paa den anden Side af den ærede Rigsdagsmand, som har stillet et, denne Paragraph, vedrørende Forslag. Her er deels Tale om en Amortisation af Kjøbesummen, deels om Fastsættelsen af en vis Tidsgrænsse, hvori nogle af de Begunstigelses, man tilbyder de nuværende Fæstere, kunne vedvare. Jeg kan ikke nægte, at jeg ligesaa Sagens første Begyndelse har lagt megen Vægt paa en Amortisation. Jeg troer, at, naar man gaaer ind paa denne Sag, gjør man det i Erkjendelse af, at det er onskeligt for Staten at komme ud af det Forhold, hvori den staaer som privat Eier af Bondejord. Man gaaer derved ud fra to Betragtninger. Man nærer nemlig ikke overdrevne Forestillinger om, at Landeiendommene til enhver Tid ville staae i en meget høj Priis — thi, havde man den Forestilling, maatte man være meget betænkelig ved at afhænde disse Eiendomme — men man erkjender derimod det Omstændig, der ofte har vlist sig i Eiendommernes Priis, og anseer Landeiendomme ingenlunde for at være Noget, som Staten absolut bør holde paa, navnlig paa en Tid, hvor den kan anvende de Capitaler, der maatte indkomme ved Salget af Landeiendomme, paa anden Maade, hvor den har Forpligtelser, der ere meget store, og som den bør søge at opfylde. I dette Diemed er det jo vistnok onskeligt, at Capitalerne indkomme hurtigt, og de indkomme jo upaatvileligen hurtigere, naar der fastsættes en Amortisation, end naar dette ikke er Tilfældet. Men ogsaa med Hensyn til